

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

XXI. 1934.

AMSTERDAM

P. A. HEMERIJCK

(A. T. KLEEREKOPER)

1934.

KORTE BIJDAGEN.

I. Penning ter eere van P. J. COYET. ¹⁾

Den 11 Juni 1667 overleed te Breda, waar hij als Zweedsch gezant bij het Engelsche hof de vredesonderhandelingen bijwoonde, PETRUS JULIUS COYET.

In de kerkrekening der Grootte Kerk aldaar van 1666—1667 staat zijn overlijden, volgens vriendelijke mededeeling van Mej. MYNSSEN, archivaris der gemeente Breda, aldus ingeschreven:

Den 11 dito (Juni) is gestorven ende bij avont in de kerk gebroght den Heer ambassadeur Cojet.

voor het geluyt 16 poosen	272.0.0.
kerckenrecht	8.0.0.
biergelt	1.0.0.
't lichten van de zerck	1.0.0.

283.0.0. (sic)

COYET was van oorsprong Nederlander. Zijn grootvader,

¹⁾ Verscheidene bijzonderheden over COYET werden mij verschaft door Jhr. Mr. M. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND, terwijl Jhr. P. BEELAERTS VAN BLOKLAND nauwkeurig het familiewapen omschreef, beiden hiervoor mijn dank.

GIELIS COYET SR., een Brabantsch goudsmid, vluchtte, na met de Geuzen gemeene zaak gemaakt te hebben, om den wille des geloofs eerst naar Frankrijk en daarna naar Zweden, waar hij zich omstreeks 1569 te Stockholm vestigde. Hij werd daar 23 October 1571 goudsmid, 20 September 1576 koninklijk muntmeester en stierf tusschen 1595 en 1599. Zijn zoon GIELIS JR. of JULIUS, gelijk hij zich ook noemde, was eveneens goudsmid en muntmeester, later opzichter der mijnen van Kopparberg en ging in 1629 in Russischen dienst over als kanongierter, door VAN DER AA weidsch „veldtuigmeester” genaamd.

Uit zijn huwelijk met KATHARINA VON STEINBERG werden twee kinderen geboren, PETER JULIUS en FREDERIK, welke laatste in 1662 als gouverneur van Formosa het fort Zeeland aan Coxinga overgaf en deswege te Batavia teruggekeerd veroordeeld werd. De vader stierf te Moscou in 1634.

PETER JULIUS werd 1 Februari 1618 te Stockholm geboren en was gehuwd met 1° CATHARINA MAGDALENA LEUHUSEN en 2° GERTRUD HOGHUSEN, uit welke huwelijken 5 zonen en 3 dochters geboren werden. In 1649 werd hij gelijk met zijn broeder geadeld, terwijl CROMWELL hem in 1656 tot Ridder van den Kousenband verhief, nadat hij voor Engeland met KAREL GUSTAAF in West-Pruisen had onderhandeld.

In 1635 komt hij aan de Universiteit te Franeker en 27 Mei 1637 werd hij te Leiden als student ingeschreven, waar hij o.a. gelijk met JOHAN DE WITT studeerde en waar hij in 1639 een juridische verhandeling moet hebben gehouden, waarna hij met zijn vriend APPELBOOM den diplomatieken loopbaan kiest.

Als lid van het Zweedsch generaal handelscollege wordt hij met verschillende commercieele opdrachten naar Engeland gezonden om de Nederlandsche handelsheerschappij tegen te gaan.

In 1658 komt hij voor als Zweedsch minister te Kopenhagen en wordt bij het uitbreken van den oorlog tusschen Zweden en Denemarken gevangen genomen en eerst na acht maanden bevrijd.

Van 25 November 1659 tot 29 September 1660 is hij als Ridder (*Eques auratus*) secretaris van Staat en extraordinair gedeputeerde te 's-Gravenhage.

Tusschen hem en de H.H.M. werd in de latijnsche taal gecorrespondeerd.

Tijdens zijn verblijf te 's-Gravenhage werden een acte van elucidatie omtrent het tractaat over de vrije vaart in de Oost- en Noordzee en een acte declaratori omtrent de vrije vaart door de Sont en omtrent afgegeven kaperbrieven gepasseerd. Een oratie door hem gehouden in de vergadering van H.H.M. de Staten-Generaal 15 (25) November 1659 werd uitgegeven.

Later werd COYET naar Engeland verplaatst. In 1667 schrijft hij als Zweedsch gezant aan het Engelsche hof aan JOHAN DE WITT, dat de Koning van Engeland niet ongenegen is om op een onzijdige plaats over vrede te onderhandelen mits de Staten vooraf schriftelijk verklaren, dat zij hierop aandringen om hun bondgenooten genoeg te doen.

De Koning stelt, nadat de door hem verlangde schriftelijke verklaring was ontvangen, 's-Gravenhage als plaats van samenkomst voor, doch DE WITT, daarin gesteund door den Franschen gezant d'ESTRADES, vreezende, dat de Engelschen aldaar zouden trachten om de Staten van Frankrijk te vervreemden, wat de verheffing van den Prins van ORANJE ten gevolge kon hebben, stelt Maastricht, 's-Hertogenbosch of Breda voor, nadat de Fransche koning Douvres had aanbevolen. De Engelsche koning verklaart daarop, einde Maart gezanten naar Breda te zullen zenden.

Nadat van de Zweedsche afgezanten GEORGE FLEMMING,

vrijheer van Lebelith, CHRISTOFFEL DELPHINUS, burggraaf in Dohna en PETER JULIUS CROYET de beide laatsten waren aangekomen, stelden zij voor terstond een wapenstilstand te sluiten, doch hiervan wilden de Staten niets weten, daar men wist, dat de Engelsche vloot dit jaar geen zee zou kiezen, omdat het scheepsvolk zich deels in dienst der koopvaardij, deels in dienst der Staten had gesteld, zoodat Engeland niet in staat was een vloot behoorlijk te bemannen, terwijl de Staten een gewichtige onderneming, den tocht naar Chattham op touw hadden gezet, die door een wapenstilstand verijdeld zou worden.

DE WITT dreef de afwijzing van den wapenstilstand door, niettegenstaande Frankrijk trachtte de Staten over te halen dien aan te nemen.

Nadat op 4 Juni de onderhandelingen, na een verschil van KAREL II en de Staten over het verdrag van 1662 begonnen waren kwam CROYET reeds den 11den van die maand te overlijden, nadat hij nog op 8 Juni mede gepasseerd had een geheim concept-tractaat van Marine. 31 Juli werd de vrede gesloten.

14 November 1667 werd, blijkens een mededeeling mij gedaan door den heer VAN KERKWIJK, in de Staten-Generaal de vraag behandeld of de gebruikelijke vereeringspenning aan zijn Secretaris of aan dien van zijn opvolger zou worden toegekend. 7 December werd besloten, dat beiden den gouden penning, hangende aan een gouden ketting, te zamen 600 gulden waard, zouden ontvangen „daar zij beyden gelycke diensten gedaen hadden”.

Op de Zweedsche gezanten rustte geen zegen, FLEMING overleed te Breda in September 1667, DOHNA, naar Londen teruggekeerd, stierf in Mei 1668.

Ter gedachtenis aan CROYET werd in 1788 de volgende gedenkpenning door de Zweedsche Academie van Wetenschappen geslagen, die bij B. E. HILDEBRAND, *Minnes-*

penningen öfver enskilda Svenska Män och Qvinnor (Stockholm 1860) op blz. 42 beschreven wordt.

Voorzijde: Zijn wapen, zijnde gedeeld *a.* in blauw een liggende gezichtswassenaar, *b.* in goud een hondenkop. In het helmteeken tusschen een vlucht de hondenkop, waarop de gezichtswassenaar rust. Omschrift: PETR · IUL · COIJET EQ · AUR · R · S · A · CANCELLAR · CONSIL · .

Keerzijde: Vredesgodin, die oorlogswapenen vertrappt. Omschrift: NUMEN OPUSQUE. Links, boven de afsnede F (EHRMAN)¹).

In de afsnede: PLURIES LEGATI SEMPER — PRUDENTIS FELIC · .
Zilver, 13 gram, 31 m.M.

De voornaamste bronnen door mij geraadpleegd zijn: VAN DER AA, *Nieuw biographisch lexikon, Svenski Biografisch Lexicon*, WRANGEL, *De betrekkingen tusschen Zweden en de Nederlanden op het gebied van letteren en wetenschap, voornamelijk gedurende de 17e eeuw* (vertaald door MEVR. BEETS—DAMSTÉ), verder WAGENAAR, *Vaderlandsche Historie*, AITZEMA, *Album studiosorum*, enz.

Z.

S.

II. Een zeldzame dukaat van Paltz Sulzbach met het wapen van Bergen op Zoom.

Beschreef ik in *Taxandria* XXXI en XXXIII de munten van KAREL THEODOOR van de Paltz, later van Beieren, voor zoover zij den titel van markies van Bergen op Zoom

¹) CARL GUSTAF FEHRMAN, Zweedsch medailleur, geb. te Stockholm 1746, aldaar overleden 1809.

voeren M(archio) M(ontis) A(d) Z(omam) of in het wapen het veld Bergen op Zoom vertoonen, onlangs kwam ik in het bezit van den hierboven afgebeelden, voor zoover mij bekend nog onbeschreven dukaat te Mannheim geslagen met dat veld in het wapen.

Voorzijde: Het geharnaste borstbeeld naar rechts gewend, waaronder MARMÉ.¹⁾ Omschrift: D:(ei) G·(ratia) CAR·(olus) TH·(eodorus) C·(omes) P·(alatinus) R·(heni) S·(ancti) R·(omani) I·(mperii) A·(rchi) T·(hesaurarius) &·(t) EL(ector).

Keerzijde: Gekroond wapenschild in Rococostijl met de velden Beieren, Gulik, Kleef, Berg, Meurs, Bergen op Zoom, Veldenz, Mark en Ravensberg. Onder het wapenschild de St. HUBERTUS Orde met ter weerszijden het jaartal 17-50 en de initialen A(nton) K(amphausen)²⁾. Omschrift: DOMINUS REGIT ME ☉.

Bovendien werd eveneens in 1750 een dubbele dukaat geslagen, beschreven bij EXTER³⁾ I, blz. 536. 491 en waarvan eene afbeelding o.a. voorkomt in den veilingcatalogus der firma J. SCHULMAN van 19 Januari 1931, pl. XI. 456.

Voorzijde: D:(ei) G·(ratia) CAR·(olus) TH·(eodorus) C·(omes) P·(alatinus) R·(heni) S·(ancti) R·(omani) I·(mperii) A·(rchi) T·(hesaurarius) &(t) EL·(ector). Onder het borstbeeld S.⁴⁾ (chäffer) en D·(usseldorf).

Keerzijde: Drie gekroonde wapenschilden, het eerste bevat de wapens van Beieren, Gulik, Kleef en Berg, het tweede de wapens van Meurs, Bergen op Zoom, Veldenz, Mark en Ravensberg, terwijl het benedenste wapenschild

1) J. C. MARMÉ was van 1737—1750 als stempelsnijder aan de Munt te Dusseldorf werkzaam.

2) ANTON KAMPHAUSEN, muntmeester te Dusseldorf van 1749—1766.

3) FR. EXTER, *Versuch einer Sammlung von Pfälzischen Medaillen Schau-, Gedächtniss- und allerley andern Münzen*. Zweybrücken 1759—75. 2 dln.

4) W. SCHÄFFER, stempelsnijder te Mainz en Heidelberg, geb. 1687, overl. 1758.

slechts een versiering bevat. Onder de wapenschilden de St. HUBERTUS Orde met ter weerszijden het jaartal 17-50 en de initialen A(nton) K(amphausen). Omschrift: ☉ DOMINUS REGIT ME ☉.

Z.

S.

III. Waren op het eind der 18e eeuw gildepenningen te Middelburg nog in gebruik?

De bloeitijd van het gebruik van gildepenningen in Middelburg bij het oproepen der broeders ter vergadering en anderszins mag wel gedurende de geheele 17e en het eerste kwartaal der 18e eeuw worden gesteld. Wanneer men daar voor goed mede heeft opgehouden, is niet bekend. Wel werden in de 18e eeuw door sommige gilden zilveren en vergulde eerepenningen aan verdienstelijke bestuursleden uitgereikt, waarvan nog enkele exemplaren in musea en in particuliere verzamelingen worden bewaard, maar dit is iets geheel anders.

Mijn verzameling Middelburgsche gildepenningen is voor eenige jaren door een paar exemplaren verrijkt, die, zoo ik mij niet vergis, nog op het laatst der 18e eeuw als bedrijfspenningen hebben dienst gedaan.

De eerste is een in tin gegoten exemplaar van den grooten koperen penning der Vettewariers, in 1698, ter eere van het in gebruik nemen van een nieuw privilegeboek, dat aan den overdeken PALMA DE ST. FUENTES werd opgedragen, vervaardigd. Zie: DIRKS, pl. 71; no. 50.

Men had er een zilveren gedreven model voor laten maken¹⁾ met 152 „nagegoten mettale penningen, tegen

¹⁾ *Iets over het Vettewariersgilde te Middelburg en over een tot nu toe onbekenden begrafenispenning van dit gilde*, in *Tijdschrift* 1901, 1ste aflevering. Na dien heb ik het bewijs geleverd, dat deze begrafenispenning een dragerspenning is geweest.

10 stuivers het stuck". Het jaartal 1698 is op alle koperen exemplaren „en relief" te zien.

Op mijn tinnen exemplaar nu, is dit jaartal zorgvuldig afgevijld en vervangen door het ingesneden jaartal 1780 ¹⁾. Andere verschillen, behalve dan van het metaal, heb ik niet kunnen ontdekken. Het gildenummer is tengevolge der „tinpest" niet meer leesbaar.

In den „*Naamwijzer aantonende alle de naamen en woonplaatsen der Leden van den Raad en de Rechtbank der stad Middelburg in Zeeland, Dienende van Nov. 1796 tot Nov. 1797*" komt een lijst voor, vermeldende de namen en woonplaatsen van de Regenten der Gilden, alsmede van de „Knaapen of Gildeknegts. Geschiedt na den rang van 't A. B. C. voor 't jaar 1796 en 1797".

De lijst is zeer merkwaardig en verdiende te worden herdrukt. Er waren toenmaals nog 45 gilden en ambachten aanwezig. Wij vernemen niet alleen de namen der Regenten en hunne woonplaatsen, maar ook, wanneer bij die gilden het Bestuur werd veranderd. Dit geschiedde bij de Vettewariers en bij nog vijf andere gilden om de drie jaar; 14 gilden vernieuwden hun Bestuur om de twee jaren, negen deden dit jaarlijks, twee bij het afsterven van een der Regenten, terwijl bij zes het op „ongezette" tijden plaats had.

Het Bestuur der Vettewariers, Graan-, Kannen- en Glaswerkverkoopers bestond in 1797 uit de volgende personen:

JOOST DE KOSTER (1791), Spanjaardstraat, <i>Deken.</i>	} <i>Beleders.</i>
GERRIT WONDERGEM (1780), op de Bierkade,	
JAN MEUSEL (1784), Noordz. Dam,	
JOH. CLAASSEN (1794), Koepoortstraat,	
A. C. KLAAUW, Langevyle, <i>Knaape.</i>	

¹⁾ De koper vergulde exemplaren van het Zeeuwsch Genootschap voeren de eveneens ingesneden jaartallen 1780 en 1803.

In 1780 zullen de namen der Bestuursleden mogelijk anders hebben geluid. Dit is echter bijzaak. Hoofdzaak is, dat bij dit gilde in 1780 tinnen gildepenningen, of mogelijk reeds vroeger, in gebruik zijn geweest.

De tweede penning, die vermoedelijk op het laatst der 18e eeuw nog als presentiepenning bij het gilde fungeerde, behoorde aan het Boekdrukkersgilde. De penning is ongedateerd. Het betreft dien, afgebeeld bij DIRKS, pl. 61, no. 3. Het exemplaar wijkt slechts van de bestaande af, doordat aan beide zijden de omschriften zijn afgevijld, en wel zóó geheel, dat men zelfs met een loupe geen sporen van letters kan ontdekken. Wanneer men met het afvijlen der omschriften is begonnen, valt niet te zeggen. Zou het in den zoogenaamden Franschen tijd zijn geschied, toen men niet meer van een „heer overdeken” mocht spreken?

Het gildenummer 12 staat thans in het veld der voorzijde, terwijl de nummers op de met omschriften voorziene exemplaren op de binderspers zijn aangebracht. Zooals ik reeds aangaf, is de groote penning, DIRKS 61, no. 3, niet gedateerd. De namen der bestuursleden hebben het mij mogelijk gemaakt uit te maken, dat deze niet vóór 1662 en niet na 1667 kan zijn uitgegeven. Immers overdeken JOHANNES WILMERDONX komt in 1666/67 als Raad en Thesaurier van Middelburg in de *Stadsrekeningen*, uitgegeven door H. M. KESTELOO ¹⁾, voor en was in Augustus 1667 reeds overleden, terwijl deken PIETER VAN GOETHEM eerst 28 Maart 1662 als poorter van Middelburg werd ingeschreven.

De penning is dus tusschen dit jaar en 1667 vervaardigd. DIRKS is van meening, dat hij omtrent 1679 moet zijn verschenen, omdat in dat jaar PIETER VAN GOETHEM deken

¹⁾ Zijn jaarwedde als Rector der Latijnsche school bedroeg £ 133: 6: 8. De laatste drie maanden van zijn traktement werden uitbetaald aan zijn weduwe tot 1 Augustus 1667. Stadsrekening 1667.

was. Geen latere gildepennig is van de boekdrukkers bekend. Door het weglaten der oude bestuursnamen kon deze ongedateerde penning gedurende de geheele 18e eeuw dienst blijven doen.

In 1797 bestond het Bestuur uit:

W. ALEX. HEEL, Langedelft, *Deken*.

HERMANUS SNEL, L. Gortstraat,

JOH. COENRAAD ALTORFFER, L. Giststraat, } *Beleders.*

BAREND VAN DALEN, Markt,

Knaap: JOH. DE HART.

Zeer waarschijnlijk heeft mijn omschriftlooze penning toebehoord aan JOH. COENRAAD ALTORFFER, daar ik dit stuk ten geschenke heb ontvangen van den heer J. A. ALTORFFER, een nazaat van den 1797schen beleder.

M.

M. G. A. D. M.

IV. Muntvondst te Heerde (Geld).

Te Heerde (Geld.) zijn begin 1934 bij het rooien van eikenstronken 301 zilveren munten gevonden, die in een eenvoudig aarden kannetje geborgen waren. De munten waren meerendeels zeer geoxydeerd en grootendeels niet fraai bewaard. De jongst gedateerde munt is de Stuiver van Deventer van 1523, zoodat de stukken, waarvan wij hieronder de beschrijving laten volgen, omstreeks dien tijd aan den schoot der aarde moeten zijn toevertrouwd.

aantal

Gelderland.

WILLEM I, na de opvolging in Gulik. 1393—1402.

Groot te Arnhem geslagen.

v. D. CHIJS, pl. VIII. 4. 1

FILIPS DE SCHOONE. 1488—1492. Stuiver 1492.

v. D. CHIJS, pl. XIV. 4. 1

	aantal
Halve Stuiver.	
v. d. CHIJS, pl. XV. 8.	1
KAREL VAN EGMOND. 1492—1538. Halve Stuiver.	
v. d. CHIJS, pl. XVI. 14.	5
Dubbele Stuiver.	
v. d. CHIJS, pl. XVII. 25.	1
<i>Holland.</i>	
MARIA VAN BOURGONDIE. 1477—1482. Dubbel Vuurijzer 1481.	
v. d. CHIJS, pl. XV. 5.	1
FILIPS DE SCHOONE, minderjarig, 1482—1496.	
Halve Stuiver.	
v. d. CHIJS, pl. XVIII. 19.	1
Halve Stuiver.	
v. d. CHIJS, pl. XXI. 6.	1
Stuiver. Jaartal onleesbaar.	
Type: v. d. CHIJS, pl. XXII. 27—32.	1
FILIPS DE SCHOONE, meerderjarig, 1496—1506. Stuiver.	
v. d. CHIJS, pl. XXIII. 32.	1
Stuiver. Jaartal onleesbaar.	
Type: v. d. CHIJS, pl. XXIII. 37—39.	3
<i>Utrecht.</i>	
DAVID VAN BOURGONDIE. 1455—1496. Groot. 1471 te Deventer geslagen.	
v. d. CHIJS, pl. XVII. 18.	1
Dubbele Groot. 1472 te Deventer geslagen.	
v. d. CHIJS, pl. XVII. 19.	3
Dubbele Groot. 1473 te Deventer geslagen.	
v. d. CHIJS, pl. XVII. 21.	1
Dubbele Groot 1477.	
v. d. CHIJS, pl. XVII. 24.	1
Dubbele Groot 1478.	
v. d. CHIJS, pl. XVIII. 25. 4 stuks, waarvan een ingestempeld met een lelie.	4

	aantal
1479. Dubbele Groot. Ingestempeld met het wapenschildje van Hasselt.	
v. D. CHUJS, pl. XVIII. 28 (de klok als op pl. XVIII. 27).	1
FREDERIK VAN BADEN. 1496—1517. Halve Stuiver. 1504?	
v. D. CHUJS, pl. XXI. 15.	1
1510. Dubbele Stuiver.	
v. D. CHUJS, pl. XXI. 17.	1
<i>Friesland.</i>	
ALBERT VAN SAKSEN. 1498—1500. Groot.	
v. D. CHUJS, pl. VI. 2.	1
Dubbele Schelling („Dobbele Sassenaer”) te Sneek geslagen.	
v. D. CHUJS, pl. VI. 3.	1
1500. Groot, navolging der munten van Groningen.	
v. D. CHUJS, pl. VI. 5.	15
<i>Deventer.</i>	
1488. Halve Stichtsche Stuiver der drie steden te Deventer geslagen.	
v. D. CHUJS, pl. X. 4.	3
1503. Stuiver.	
v. D. CHUJS, pl. XII. 26.	4
1509. Stuiver met den H. Lebuinus.	
v. D. CHUJS, pl. XII. 28.	69
1523. Stuiver.	
v. D. CHUJS, pl. XIII. 37.	1
<i>Kampen.</i>	
1488 (?) Stichtsche Stuiver der drie steden te Kampen geslagen.	
v. D. CHUJS, pl. IX. 2.	1
Dubbele Groot.	
v. D. CHUJS, pl. XV. 9.	1
Stuiver met den H. Nicolaas.	
v. D. CHUJS, pl. XV. 11.	1

1511. Stuiver met den H. Nicolaas.

v. D. CHUJS, pl. XVI. 18. 1

Zwolle.

1488. Stichtsche Stuiver der drie steden te Zwolle
geslagen.

v. D. CHUJS, pl. IX. 3. 1

Groningen.

z. j. Jager, Stuiver, of Vlieger.

v. D. CHUJS, pl. IX. 33. 1

1474. Jager, Stuiver of Vlieger.

v. D. CHUJS, pl. XI. 65. 1

1486. Stuiver.

v. D. CHUJS, pl. XIII. 78 (aldaar van 1485). 1

1486. Als voren. Voorzijde met: ✠ MONET' O NOV' O

GRON' GEN

Verg. v. D. CHUJS, pl. XIII. 78. 1

1489(?). Dubbele Jager.

v. D. CHUJS, pl. XIII. 86. 1

1498. Jager.

v. D. CHUJS, pl. XIII. 89. 1

1498. Kromsteert.

v. D. CHUJS, pl. XIII. 90. 1

1499. Dubbele Jager.

v. D. CHUJS, pl. XIV. 98. 1

1499. Jager.

v. D. CHUJS, pl. XIV. 102. 3

Brabant.

CHARLES LE TÉMÉRAIRE. 1467—1477. Gros te Leuven
geslagen.

DE WITTE, pl. XXVII. 506. 1

Double Briquet te Antwerpen geslagen 1474.

DE WITTE, pl. XXVIII. 507. 1

	aantal
PHILIPPE LE BEAU, minorité. 1488—1494. Gros te Antwerpen geslagen.	
DE WITTE II, pl. XXXIV. 592.	1
PHILIPPE LE BEAU, majorité. 1494—1506. Sol (Patard) te Antwerpen geslagen.	
DE WITTE II, pl. XXXV. 611.	1
Sol (Patard) te Maastricht geslagen 1503 en 1 onleesbaar jaartal.	
DE WITTE II, pl. XXXV. 612.	2
CHARLES QUINT, minorité. 1506—1515. Gros te Antwerpen geslagen.	
DE WITTE II, pl. XXXVII. 638.	1
Gros te Maastricht geslagen. 1510 en 1 exemplaar met onleesbaar jaartal.	
DE WITTE II, pl. XXXVII. 647.	2
<i>Vlaanderen.</i>	
LOUIS DE MALE. 1346—1384. Gros.	
GAILLARD, 219.	2
PHILIPPE LE HARDI. 1384—1404. Gros.	
DESCHAMPS DE PAS, pl. VIII. 19.	2
CHARLES LE TÉMÉRAIRE. 1467—1477. Gros.	
DESCHAMPS DE PAS, pl. XIII. 62.	4
1474. Double Briquet.	
DESCHAMPS DE PAS, pl. XIII. 65.	1
MARIE. 1477—1482. Double Briquet, jaartal onleesbaar.	1
PHILIPPE LE BEAU, majorité. 1494—1506. Patard.	
DESCHAMPS DE PAS, pl. VI. 75.	1
<i>Namen.</i>	
PHILIPPE LE BEAU. 1494—1506. Double Patard, zonder jaartal.	
CHALON, pl. XV. 215.	3
Double Patard. 1503.	
CHALON, pl. XVI. 213.	1

	aantal
CHARLES QUINT. 1506—1557. Demi Patard (Gros). 1513.	
CHALON, pl. XVII. 224.	2
Demi Patard. 1514.	
CHALON, pl. XVII. 226.	2
<i>Luik.</i>	
ERARD DE LA MARCK. 1506—1538. Double Patard.	
DE CHESTRET DE HANEFFE, pl. XXVI. 434.	1
<i>Frankrijk.</i>	
CHARLES VIII. 1483—1498. Douzain te Doornik geslagen.	
HOFFMANN, pl. XXXVIII. 11.	1
LOUIS XII. 1498—1515. Douzain à la couronne.	
HOFFMANN, pl. XLV. 26.	1
<i>Bourgondië.</i>	
CHARLES LE TÊMÉRAIRE. 1467—1477. Blanc.	
POEY D'AVANT III, pl. CXXXIII. 18.	3
<i>Oost-Friesland.</i>	
EDZARD I. 1491—1528. Turnose 1504.	
INN- UND KNYPHAUSEN, 6349.	7
<i>Gulik.</i>	
WILHELM IV. 1475—1511. Doppelbausche van Mülheim 1500.	
NOSS, 192.	4
<i>Kleef.</i>	
JOHANN I. 1448—1481. Groschen 1475.	1
JOHANN II. 1481—1521. Groschen van Wezel 1502.	1
1503. Groschen van Wezel.	4
1503. Groschen van Kleef.	1
1508. Groschen van Emmerik.	8
1508(?). Groschen van Wezel.	1
1509. Groschen van Kleef.	1
1509. Groschen van Wezel.	1

Keulen (aartsbisdom).

HERMANN IV VAN HESSEN. 1480—1508. Stüber te Werl geslagen.	
Noss, 647—648.	5
PHILIPP II VAN DAUN-OBERSTEIN. 1508—1515. Halve Albus 1512.	
Noss, 545.	1

Mainz (aartsbisdom).

ADOLPH II VAN NASSAU. 1461—1475. Weisspfennig.	1

Lippe.

BERNHARD VII. 1431—1511. Stuiver zonder jaar.	1
Stuiver. 1499(?).	3

Pfalz.

LUDWIG IV. 1436—1449. Groschen te Veldenz geslagen.	1

Saksen.

ERNST en ALBRECHT. Halve Groschen.	2
FRIEDRICH III, ALBRECHT en JOHANN. Halve Groschen zonder jaar.	8
Als voren van 1488, 1490, 1492 (4 exempl.) en 1494.	7
FRIEDRICH, GEORG en JOHANN. Groschen.	2
FRIEDRICH, JOHANN en GEORG. 1507—1525. Groschen.	4

Aken.

1420. Turnos-groschen.	
MENADIER, 117.	1

Goslar.

MATHIAS-pfennig. Voorzijde de H. MATHIAS, keerzijde adelaar.	47
MARIEN-groschen. Voorzijde de Madonna, keerzijde adelaar. 1504.	1
Als voren. 1508.	1
Als voren. 1520.	1

	aantal
<i>Keulen</i> (stad).	
Weissgroschen.	6
1512. Groschen.	1
<i>Savoie</i> .	
CARLO II. 1504—1553. Parpagliola.	
PROMIS, 5.	1
Slecht bewaarde munten, meerendeels van Vlaanderen.	4

A. O. v. K.

V. Het Koninklijk Penningkabinet.

1 Januari 1935 is den heer A. O. VAN KERKWIJK op zijn verzoek eervol ontslag verleend als Directeur van het Kon. Penningkabinet te 's-Gravenhage, in welke betrekking hij 1 April 1911 Dr. H. J. DE DOMPIERRE DE CHAUFÉPIÉ opvolgde en is hij benoemd tot adviseur van bovengenoemde Rijksverzameling.

Tot zijn opvolger is bij Kon. Besluit van 12 November 1934 benoemd Dr. M. A. EVELEIN, tot 1 Januari 1935 Directeur van het Rijksmuseum G. M. KAM te Nijmegen.

BOEKBESPREKING.

Muntverslag over het jaar 1933.

Het *Muntverslag* over 1933 vermeldt, dat gedurende het afgelopen jaar vervaardigd zijn 27.422.001 stuks met een nominale waarde van f 33.691.010,—, en wel voor Nederland f 7.400.000,— aan rijksdaalders, f 70.000,— aan 5-centstukken. Voor Nederlandsch-Indië f 1.500.000,— aan rijksdaalders en voor f 100.000,— aan halve centen. Alle rijksdaalders zijn van ingetrokken munt geslagen.

Voor particuliere rekening werden aangemunt voor f 24.500.000,— aan gouden 10-guldenstukken. Ter gelegenheid van de herdenking van de geboorte van Prins WILLEM VAN ORANJE op 24 April 1533 heeft de Regeering een gedenkpenning doen vervaardigen naar ontwerpen van OSWALD WENCKEBACH en dezen verkrijgbaar gesteld als gietpenning met een middellijn van 90 m.M., als geslagen penning 60 en 40 m.M. groot en als draagpenning met een middellijn van 25 m.M. Deze penning is, blijkens het groote aantal bestellingen, door het publiek terecht zeer gewaardeerd. Verder zijn vervaardigd een tweetal gedenkpenningen, door de Stoomvaart Maatschappij „Nederland” aangeboden aan den Rotterdamschen Lloyd bij het 50-jarig bestaan dezer Maatschappij, met de borstbeelden van de heeren W. en B. RUYS, naar ontwerpen van den beeldhouwer-medailleur L. ZIJL, alsmede, eveneens door den heer ZIJL ontworpen, een portretpenning van den heer P. E. TEGELBERG bij zijn aftreden als Directeur van de Stoomvaart Maatschappij „Nederland”. Afbeeldingen van deze medailles zijn in het Verslag opgenomen.

Groot was ook in 1933 het aantal valsche munten ter onderzoek aan 's Rijks Munt opgezonden, zoowel uit

Nederland als uit Ned.-Indië. Een poging door Chineezeezen aan boord van een uit China komend schip gedaan om valsche, zilverhoudende rijksdaalders hier te lande binnen te brengen, werd tijdig ontdekt en kon grootendeels worden voorkomen, zoodat slechts een gering aantal van dit fabrikaat in omloop kwamen.

Zeer zeker opmerkelijk is het, dat zelfs in Indië dubbeltjes, 5- en 1-centstukken in vrij groote hoeveelheden geslagen zijn op valsche stempels, de valsche 2½-centstukken waren alle gegoten.

Met 1 November 1933 werd aan Dr. HOITSEMA op zijn verzoek eervol ontslag verleend als muntmeester, welke belangrijke functie hij sedert 1909 bekleedde. Zijn opvolger, Dr. VAN HETEREN, herdenkt in zijn Verslag dankbaar wat de thans afgetreden muntmeester in de lange reeks van jaren, dat hij aan 's Rijks Munt verbonden is geweest (hij werd in 1897 als jongste lid van het Muntcollege benoemd), voor die instelling heeft gedaan.

Met 1 Januari 1934 werd ook aan den assistent-stempelsnijder J. TH. KÜPPERS op zijn verzoek eervol ontslag verleend. Zijn betrekking is niet weder vervuld, doch is de graveur C. AGTERBERG belast met het toezicht en de zorg voor modellen en gereedschap.

Verslag Koninklijk Penningkabinet 1933.

Het „Verslag” over het jaar 1933 van het Koninklijk Munt- en Penningkabinet bevat merkwaardige aanwinsten, waarvan wij hier enkele laten volgen.

In zijn voorbericht vestigt de Directeur reeds dadelijk onze aandacht op een zeldzamen gouden penning, ter herinnering aan het ontzet van Leiden in 1574. (Zie VAN LOON, I, blz. 195). Twintig jaar geleden werd een exemplaar van dit zeldzame stuk bij den inbraak in het Kon. Penningkabinet gestolen. Dubbel verblijdend daarom, dat het nu

weer in de Kon. Verzameling is vertegenwoordigd. Mede een aanwinst van belang is een zilveren portretpenning van aartshertog ERNST van Oostenrijk, stadhouder in de Nederlanden, die het jaartal 1585 voert. (Zie DE VRIES en DE JONGE in deel I, op pl. 1, no. 3). Als derde te noemen waardevolle aanwinst is een zilveren eerepenning, in 1597 door de stad Kampen uitgereikt. Wij treffen vervolgens een zilveren penning met borstbeeld van Prins MAURITS in harnas aan, terwijl de keerzijde diens gekroond wapenschild doet zien, alsmede de niet veel voorkomende medaille door de Staten-Generaal aan de buitenlandsche gezanten bij hun vertrek vereerd. Als bijzonderheid wordt in het „Verslag” toegevoegd, dat de stempels van den ongedateerden penning, ingevolge de Resolutie der Staten-Generaal van 14 December 1667, voor de som van f 325,— door J. POOL zijn gesneden en voor het eerst in 1668 is uitgereikt. Ten slotte ontmoeten wij, begrijpelijkerwijze, vele penningen, de geboorte van Prins WILLEM VAN ORANJE in 1533 herdenkende.

Zeer opvallend is de aanwinst van 43 in de tweede helft der 17e eeuw in Duitschland vervaardigde nabootsingen van tusschen 1567 en 1609 hier te lande geslagen legpenningen, waarvan de heer VAN KERKWIJK in *Jaarboek* 1924 uitvoerig heeft melding gemaakt.

Een belangrijk groot geelkoperen zegelstempel van de admiraliteit van Zeeland, door J. LOOFF, wiens initialen I. L. op den kant zijn ingesneden, kon worden aangeworven.

Onder de Nederlandsche munten treffen wij een tot nu toe onbekenden daalder aan van WILLEM II, den titel van hertog van Gelderland voerende en omstreeks 1540 geslagen. Het zeer zeldzame stuk werd in 1933 op een veiling bij FELIX SCHLESSINGER te Berlijn aangekocht. Ten slotte zij vermeld een 9-tal gouden afslagen van zilveren en bronzen munten van koning WILLEM III (rijksdaalder tot en met een halven cent). Volgens

aanteekening bij dit nummer zijn deze munten in 1884 voor rekening van een Rotterdamschen verzamelaar aan 's Rijks Munt te Utrecht geslagen. Onder de buitenland-sche munten vinden wij een gouden Reaal van PHILIPS II, uit diens eerste muntperiode (1555—1576) te Maastricht geslagen, een weinig voorkomenden goudgulden van Lüneburg van 1568 en een Engelschen rozenobel van EDWARD IV, ingestempeld met het wapenschildje van Danzig; dit stuk werd in 1932 te Beek (Limb.) gevonden.

Het Jaarverslag van het Kon. Penningkabinet 1916 eindigt als volgt:

„Met het oog op de verminderde som voor aankopen van munten en penningen beschikbaar gesteld, ten gevolge der tijdsomstandigheden, kan de Directeur met voldoening op zijn aanwinsten terugzien.”

Thans zijn wij 17 jaren verder gekomen, maar de toenmaals uitgesproken meening is in den tegenwoordigen, helaas zeer zorgvollen, tijd, nog geheel ad rem. Wij wenschen den heer VAN KERKWIJK geluk, dat hij bij den steeds minder wordenden finantieelen steun van het Rijk, nog zooveel belangrijks voor het Munt- en Penningkabinet heeft kunnen aanwerven.

M. D. M.

De Fransche Revolutie. De medailles en decoraties betreffende de verovering van de Bastille 1789—1792.

Door C. J. KORTENBACH. Bodegraven (1934).

(Prijs f 1,—).

In dit werkje geeft de heer KORTENBACH aan de hand der numismatische literatuur de beschrijving van 58 penningen, plaquettes en draagteekens betreffende de Bastille, waarbij eenige onbeschreven exemplaren. Op 6 platen wordt een deel dezer stukken afgebeeld.

Verslag van den Secretaris.

Te Amsterdam had Zaterdag 13 October de jaarlijksche vergadering plaats onder voorzitterschap van den Vice-Voorzitter, Ir. Jhr. A. C. VON WEILER, daar de Voorzitter door ongesteldheid verhinderd was die taak te vervullen. Tegenwoordig waren de leden BAALE, BAX, BENTINCK, EVELEIN, HAITSMA MULIER, HIJMANS, VAN KERKWIJK, KORTENBACH, VAN LOGHUM SLATERUS, MUYSER, POLAK, VAN SASSE VAN YSSELT, A. en M. SCHULMAN, VON WEILER, en ZWIERZINA. De aspirant-leden, de heeren M. F. POLAK en Mr. J. VAN KUYK, waren als introducés aanwezig, terwijl Mevrouw FREDERIKS het bezoek aan „de Waag” medemaakte.

Nadat de Voorzitter de vergadering had geopend, deelt hij den aanwezigen mede, dat de heer J. HULSHOFF POL den vorigen dag het ziekenhuis, waarin hij eenige weken had doorgebracht, had kunnen verlaten, en sprak hij de beste wenschen uit voor een spoedig volledig herstel.

Uit het Verslag van den Secretaris bleek, dat het aantal leden nagenoeg onveranderd was gebleven en, dat een voldoende aantal artikelen voor het einde van het jaar te verschijnen *Jaarboek* waren ingekomen en men zelfs genoodzaakt was een artikel over antieke numismatiek wegens plaatsgebrek voorloopig niet op te nemen. Door groote zuinigheid te betrachten was het den Penningmeester gelukt de rekening over het loopende jaar sluitend te maken, maar bleef hij op bezuiniging aandringen, zoover dit mogelijk was zonder schade aan inhoud en omvang van het *Jaarboek*. Zijn rekening, nagezien door de leden M. SCHULMAN en Mr. E. H. HIJMANS, sluitende met een klein batig saldo, werd goedgekeurd en de

heer HAITSMA MULIER, onder dankzegging voor zijn beheer, gedechargeerd.

Uit het Verslag van den Conservator der Numismatische verzamelingen en bibliotheek bleek, dat de bibliotheek, behalve met de gewone vervolgwerken en eenige overdrukken, was vermeerderd met de stukken I—IV van deel II der verzameling antieke Grieksche munten van den verzamelaar LLOYD, een fraaie, wetenschappelijke, rijk geïllustreerde Catalogus.

Tot buitengewone leden werden benoemd de heeren W. J. R. DREESMAN te Amsterdam, Mr. J. VAN KUYK te 's-Gravenhage, H. M. MARKUSSE te Leiden, M. F. POLAK te Amsterdam en W. E. VOÛTE te Oosterbeek.

Tot Voorzitter werd bij acclamatie de heer J. HULSHOFF POL herkozen, die zich eveneens als lid van de Redactie van het Jaarboek herbenoemd zag.

Op voorstel van de leden VON WEILER en W. K. F. ZWIERZINA werd besloten de volgende vergadering te Middelburg of te Vlissingen te houden en in het najaar te 's-Gravenhage bijeen te komen om het Kon. Penningkabinet, dat tegen dien tijd naar het nieuwe Gemeentemuseum zal zijn overgebracht, te bezichtigen.

Een aantal belangrijke meest Nederlandsche munten en penningen werden den aanwezigen getoond en door de bezitters toegelicht. Tot de fraaiste en belangrijkste hiervan behooren een groote koperen penningplaat door STEPHEN VAN HERWIJCK met borstbeeld van GEORGE van EGMOND, bisschop van Utrecht, een zeer fraaie fijn gegoten zilveren portretpenning van CHRISTOPHE VOLCKMAR, een koopman te Antwerpen in 1553, door JAN SYMONS¹⁾ en een tot heden niet voorgekomen penning met het naar voren gewende borstbeeld van CATHARINA II, gravin van

¹⁾ Afgebeeld in den veilingcatalogus der firma J. SCHULMAN van December 1934, pl. XVI. 1240 en op die veiling aangekocht door ons mede-lid Mr. J. W. FREDERIKS.

Tecklenberg, abdis van Essen (1551—1560) bij haar overlijden „anno 1560 den 9 Martii op de n(a) middach”, zooals het opschrift op de keerzijde vermeldt ¹⁾, vervaardigd.

Aan de Vergadering waren bezoeken voorafgegaan aan het Amsterdamsch Historisch Museum in het Waaggebouw, aan het Museum WILLET-HOLTHUYSEN (ter bezichtiging der tijdelijke tentoonstelling 18de eeuwsche pastelporretten), terwijl sommige leden nog een bezoek brachten aan de zoo belangrijke tentoonstelling Oud-Italiaansche Kunst in het Gemeente-Museum, voornamelijk om de Italiaansche renaissancepenningen, de bronzen beeldhouwwerken en byoux te bezichtigen.

Bij het bezoek aan de Waag gaf de heer ZWIERZINA de gewenschte toelichting, een aantal der belangrijkste voorwerpen (zegelstempels van Amsterdam, stempels der Amsterdamsche dukatons van 1672 en van eenige officieele penningen in de 17de eeuw door de stad geslagen) en niet minder de zeer overzichtelijke verzamelingen Amsterdamsche gedenk- en gildepenningen werden door de aanwezige leden met verdiende belangstelling bezichtigd, evenals de andere kunst- en historische voorwerpen, waaraan dit Museum zoo rijk is.

¹⁾ Afgebeeld in bovenvermelden veilingcatalogus, pl. XVI. 1244.

Verlag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek.

Het verslag over 1933 kan even kort zijn als dat over 1932. Niettemin verschilt het ten aanzien der numismatische verzameling, in zooverre deze in 1933 werd verrijkt met een bijzondere aanwinst, bestaande in een zilveren afslag van den eerepenning van het Genootschap. De waarde van dezen afslag wordt verhoogd door het opschrift op de keerzijde, luidende: PROEFAFSLAG | TEN BEHOEVE VAN | DE VERZAMELING | VAN HET | GENOOTSCHAP.

De bibliotheek ontving behalve de jaarlijksche vervolgen op haar loopende tijdschriften en andere periodieken, waarvan de hierbijgevoegde lijst een overzicht geeft, de stukken I—IV van het tweede deel van den catalogus der verzameling Grieksche munten van den verzamelaar LLOYD.

De *Berliner Münzblätter* en de *Frankfurter Münzzeitung* verschenen dit jaar voor het laatst als afzonderlijke periodieken, nu zij in 1934 te zamen zullen verschijnen onder den titel van *Deutsche Münzblätter*. Overdrukken van korte bijdragen in het *Jaarboek* van het Genootschap en in de *Rassegna Numismatica* werden resp. toegezonden door Jhr. Mr. M. W. SNOECK en LODOVICO LAFFRANCHI. Verschillende tijdschriften konden dit jaar worden gebonden en kregen met andere boekwerken hun plaats in de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam.

Nijmegen, October 1934.

De Conservator,
M. A. EVELEIN.

AANWINSTEN DER BIBLIOTHEEK.

Sylloge Nummorum Graecorum. Vol. II. The LLOYD Collection. Parts I—II. Etruria to Thurium, Parts III—IV Velia to Eryx. London 1933—34. 2 dln. met platen. Geschenk van H. MILFORD te Londen.

Tijdschriften:

Maandblad van het Genealogisch-Heraldisch Genootschap: „de Nederlandsche Leeuw”, Jaargang 1933.

Bataviaasch Genootschap: Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, Dl. 73 (1933).

Revue belge de Numismatique 1932.

Jaarboek van het Kon. Ned. Genootschap voor Munt- en Penningkunde, 1933.

Berliner Münzblätter, 1933.

Numismatisches Litteratur Blatt, 1933.

Frankfurter Münzzeitung, 1933 (ontvangen: Jan./Mei, Juli en Dec.).

Numismatische Zeitschrift (Wien), 1933.

Mitteilungen der Numismatischen Gesellschaft in Wien, 1933 (ontvangen: April/Juni en Juli/Dec.).

Suomen museo en Finskt museo, Dl. XL (1933).

Publications de la section historique de l'Institut Gr.D. de Luxembourg, Vol. LXV.

The American Numismatic Society: Numismatic Notes and Monographs, nr. 57 t/m 60.

Bibliographie der Geschriften van Jhr. Dr. JAN SIX. Uitgegeven door het Kon. Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam, 1933.

Verslag van het Museum van Oudheden te Groningen, 1932.

Overdrukken:

SNOECK, Jhr. Mr. M. W. Een onbekende dukaat van Saksen-Gotha (Jaarboek v. h. Genootschap, 1933).

LAFFRANCHI, L. Il medaglione d'oro di Augusto nel museo di Este (Rassegna Numismatica, XXX 1933, nr. 12).

Catalogi:

Veilingscatalogi van A. DELMONTE, Bruxelles, April en Nov. 1933, en van Gallerie NEUBUYS, Bruxelles, Maart 1933, benevens eenige kleinere catalogi.

LEDENLIJST

(DECEMBER 1934).

EERE-LEDEN.

- Z. M. VICTOR EMMANUEL, Koning van Italië (1901)¹⁾.
Mejuffrouw MARIE G. A. DE MAN, Conservatrice van het Munt- en Penningkabinet van het Zeeuwsch Gen. der Wetenschappen, St. Pieterstraat 39, Middelburg (1917).
Jhr. Mr. A. F. O. VAN SASSE VAN YSSELT, Lid van den Hoogen Raad van Adel, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Oranje-Nassaulaan, 's-Hertogenbosch (1926).
F. A. HOEFER, Karpervijver 1, Zeist (1930).
Jhr. Mr. M. W. SNOECK, Koestraat 8, Zwolle (1932).

GEWONE LEDEN.

- W. K. F. ZWIERZINA, Conservator van het munt- en penningkabinet van het Kon. Oudh. Genootschap, Amsterdam (West), Kwakersplein 3¹ (1895).
Jhr. Mr. F. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Vice-President van den Raad van State, Bazarstraat 13, 's-Gravenhage (1904).
A. O. VAN KERKWIJK, Oud-Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Nassaulaan 22, 's-Gravenhage (1904).
Mr. E. H. HIJMANS, Officier van Justitie, Nassauplein 18, Alkmaar (1910).
E. VOET JR., Busken Huetlaan 1, Bloemendaal (1911).
CAREL J. A. BEGEER, Directeur-Generaal van de Kon. Nederl. Edelmetaalbedrijven, Groote Haesebroekscheweg 1a, Wassenaar (1911).
Jhr. Mr. C. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Chef van Rechtszaken N.S., Huize 't Hoogeveld, Zeist (1913).

¹⁾ Het tusschen haakjes geplaatste jaartal achter de namen, geeft het jaar van de benoeming tot lid aan.

- Dr. M. A. EVELEIN, Directeur van het Koninklijk Kabinet van Munten, Penningen en Gesneden Steenen, Lange Voorhout 34, 's-Gravenhage (1913).
- A. SCHULMAN, de Laïressestraat 94, Amsterdam (1917).
- M. SCHULMAN, Rubensstraat 47, Amsterdam (1917).
- J. HULSHOFF POL, Oud-lid van den Raad van Nederlandsch-Indië, Flatgebouw Gevers Deynootplein, Scheveningen (1926).
- Mr. ERNST POLAK, Kantonrechter, Rozenburglaan 30, Rotterdam (1926).
- Mr. Dr. C. H. BAALÉ, Kantonrechter, Hôtel Corbelijn, Tiel (1926).
- A. HULSHOFF POL, Mijningénieur, Wavopark 23, Wassenaar (1929).
- Jhr. Ir. A. C. VON WEILER, Directeur der N.V. voorh. Koninklijke BEGEER te Voorschoten, Narcislaan 15, Wassenaar (1929).
- H. J. G. HAITSMA MULIER, Directeur der N.V. Het Buitenverblijf in Nederland, Corresp. der Ned. Bank, Aristoteleslaan 29, Zeist (1931).
- C. J. M. C. KALIS, Laan van Oostenburg 1, Voorburg (1931).
- Dr. W. F. BAX, Linnaeushof 97, Amsterdam (Oost), (1932).
- Mr. J. W. FREDERIKS, Directeur Ond. Levensverzekering Mij. van 1836, Parkweg 16, 's-Gravenhage (1933).

BUITENGEWONE LEDEN.

- Jhr. H. E. RAM, Gep. Hoofdingénieur van den Provinciale: Waterstaat, Sima Rowa, Zeist (1894).
- Mr. C. G. J. BIJLEVELD, Conservator van het Stedelijk Museum, Hersteeg 128, Nijmegen (1896).
- Mr. H. J. D. D. ENSCHEDÉ, Aerdenhout (1896).
- C. A. VAN WOELDEREN, Burgemeester van Vlissingen, Boulevard Evertsen, Vlissingen (1899).
- Mr. J. C. P. E. MENSO, Princessegracht 32, 's-Gravenhage (1900).
- Jhr. Mr. D. F. TEIXEIRA DE MATTOS, Plein 1813, No. 4, 's-Gravenhage (1900).
- JAC. J. VAN GOOR, Medailleur, Catherijnesingel 113, Utrecht (1907).
- GOTTFR. H. CRONE, Jan Luykenstraat 16, Amsterdam (1911).
- Mr. P. C. J. A. BOELES, Conservator der Penning en Muntverzameling van het Friesch Genootschap, Harlingerstraatweg 75, Leeuwarden (1913).
- R. A. KAISER, Potgieterweg 5, Bloemendaal (1916).
- J. W. A. VAN VOORST VADER, Hooge Naarderweg 42, Hilversum (1916).

- Dr. H. A. FONTÉYN KUYPERS, Leeraar aan de 1e H.B.S. Rotterdam, Hoflaan 111 (1917).
- Mr. J. B. V. M. J. VAN DE MORTEL, Burgemeester van Noordwijk (1917).
- H. J. M. EBELING, Gemeente-Archivaris, Choorstraat 14, 's-Hertogenbosch (1921).
- Dr. D. DE MAN, Wetenschappelijk assistent Kon. Penningkabinet, Madoerastraat 13, 's-Gravenhage (1921).
- P. VISSER AZN., Uitgever, Zijlweg 83, Haarlem (1921).
- A. VAN DER WIEL, Park Paaschberg 2, Ede (Geld.) (1923).
- JOH. A. ALSBACH, Muziekuitgever, Stadhouderskade 62, Amsterdam (1924).
- G. J. J. VERDAM, Electrotechnisch Ingenieur, Parkstraat 83, 's-Gravenhage (1924).
- W. H. F. G. Graaf VAN ALDENBURG—BENTINCK, Amerongen (1924).
- A. H. DRIJFHOUT VAN HOOFF, Kapitein der artillerie, Wassenaarsche Weg 26, 's-Gravenhage (1926).
- C. G. VATIER KRAANE, Voorzitter der Vereeniging voor Penningkunst, Sarphatikade 2, Amsterdam (1926).
- NANNE OTTEMA, Notaris, Prins Hendrikstraat, Leeuwarden (1926).
- H. G. VAN GROL, Conservator van het Museum van Oudheden, Vlissingen, Boulevard de Ruyter 78 (1927).
- A. WEVERS, Rembrandtlaan 50, Enschedé (1928).
- A. J. BEMOLT VAN LOGHUM SLATERUS, Utrechtsche Weg 72, Arnhem (1929).
- J. H. VAN HEEK, „het Roessingh'', Lonneker (1929).
- C. J. KORTENBACH, Bouwkundig ambtenaar 1e klasse bij de Rijksgebouwendienst, Parkweg 85, Voorburg (1929).
- Dr. H. D. MAK VAN WAAY, Geneesheer, Willem de Zwijgerlaan 36, 's-Gravenhage (1929).
- Jhr. H. J. VAN MEEUWEN, Bezuidenhout 60, 's-Gravenhage (1929).
- J. J. VAN DEINSE, Conservator van het Rijksmuseum Twenthe, Enschedé (1931).
- J. J. M. E. MUYSER, Rekenplichtig secretaris bij de Thesaurie van H. M. de Koningin, Gouden Wagen, Drumpt (bij Tiel) (1932).
- Mr. Dr. A. E. SCHOUTEN, Notaris, Eemnesserweg 17, Baarn (1932).
- P. MOLL, Raamweg 42c, 's-Gravenhage (1933).
- J. F. SCHULTINK, Luiendijk 3, Hoorn (1933).
- Mr. G. W. A. DE VEER, Secretaris der Directie van de Zeeuwsche Hypotheekbank, Park van Nieuwenhoven S. 156¹⁸, Middelburg (1933).

- W. J. R. DREESMAN, Joh. Vermeerstraat 2, Amsterdam (1934).
 Mr. J. VAN KUYK, Stadhoudersplein 90, 's-Gravenhage (1934).
 H. M. MARKUSSE, Notaris, Hooigracht 76, Leiden (1934).
 M. F. POLAK, Student in de medicijnen, Sarphatipark 117boven,
 Amsterdam (Z.) (1934).
 W. E. VOÛTE, Huize Vrede-Oord, Oosterbeek (1934).

BUITENLANDSCHE LEDEN.

- ALBERT VISART DE BOCARMÉ, Rue St. Jean 18, Bruges (1894).
 L. FORRER, London S.W.I. 5, 6, 7 King Street St. James's (1904).
 HOWLAND WOOD, Curator of the American Numismatic Society,
 Broadway and 156th Street, New-York (1920).
 F. C. C. BOYD, 237 East 20th Street, New-York (1923).
 *¹) JULIUS GUTTAG, Stone Street 42, New-York (1923).
 *EDW. T. NEWELL, President American Numismatic Society, 156th
 Street West of Broadway, New-York (1923).
 *ELLIOT SMITH, 26th Street and East River, New-York (1923).
 *MORITZ WORMSER, Fifth Avenue 95, New-York (1923).
 *F. A. LIVINGSTON, 2870 Heath Avenue, New-York City (1924).
 ROBERT ROBERTSON, 140. 33^d Street, Brooklyn, New-York (1925).
 *WAYTE RAYMOND, Park Avenue 465, New-York City (1926).

1) De leden, voor wier namen een * staat, zijn leden voor het leven.

INHOUD.

	Blz.
Enkele nadere gegevens omtrent „T stempelen van den Gelde” in Holland en Zeeland in en na 1573, door Mr. ERNST POLAK	1
Munten der Vereenigde Oost-Indische Compagnie, door C. SCHOLTEN	48
Aanvullingen op: Ridderorden, Eereteekenen, Draagteekens en Penningen, betreffende de Weermacht van Nederland en Koloniën (1813—heden), door Dr. W. F. BAX	124
Korte Bijdragen	133
I. Penning ter eere van P. J. COYET. II. Een zeldzame dukaat van Paltz Sulzbach met het wapen van Bergen op Zoom. III. Waren op het eind der 18e eeuw gildepenningen te Middelburg nog in gebruik? IV. Muntvondst te Heerde (Geld.). V. Het Koninklijk Penningkabinet.	
Boekbespreking	150
Verslag van den Secretaris	154
Verslag van den Conservator der numismatische verzameling en bibliotheek	157
Ledenlijst	160

